

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (2011)

(Text av betydelse för EES)

(2012/C 8/03)

1. SYFTE OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

1. För att vissa tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska kunna utföras på grundval av principer och villkor som gör det möjligt att utföra uppdraget, kan ekonomiskt stöd från myndigheterna visa sig nödvändigt om intäkter som härrör från tillhandahållandet av tjänsten inte gör det möjligt att täcka de kostnader som skyldigheten att tillhandahålla tjänsten medför.
2. Det följer av domstolens rättspraxis⁽¹⁾ att ersättning för tillhandahållande av allmännyttiga tjänster inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat fördraget) om den uppfyller vissa villkor⁽²⁾. Om dessa villkor är uppfyllda är artikel 108 i fördraget inte tillämplig.
3. Om ersättningen för allmännyttiga tjänster inte uppfyller dessa villkor och om de allmänna kriterierna för tillämpningen av artikel 107.1 i EUF-fördraget är uppfyllda, utgör ersättningen statligt stöd och omfattas av artiklarna 106, 107 och 108 i EUF-fördraget.
4. I sitt meddelande om tillämpningen av EU-reglerna om statligt stöd på ersättning som ges för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽³⁾ har kommissionen klargjort på vilka villkor ersättning för allmännyttiga

tjänster ska betraktas som statligt stöd. I kommissionens förordning om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁴⁾ har kommissionen fastställt under vilka förhållanden det bör anses att mindre belopp för ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna och/eller inte snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen. Under dessa förhållanden omfattas ersättningen inte av artikel 107.1 i fördraget och omfattas följaktligen inte av anmälningsförfarandet i artikel 108.3 i fördraget.

5. Artikel 106.2 i fördraget utgör den rättsliga grunden för en bedömning av huruvida statligt stöd till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är förenligt med den inre marknaden. Enligt den artikeln omfattas företaget som anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol av reglerna i fördraget, särskilt konkurrensreglerna. Artikel 106.2 i fördraget medger dock ett undantag från reglerna i fördraget, om en tillämpning av konkurrensreglerna rättsligt eller i praktiken skulle hindra utförandet av de anförtrodda uppgifterna. Detta undantag är endast tillämpligt när utvecklingen av handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse.
6. I kommissionens beslut 2012/21/EU⁽⁵⁾ om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁶⁾ fastställs på vilka villkor vissa typer av ersättning för allmännyttiga tjänster kan anses vara förenliga med den inre marknaden enligt artikel 106.2 i fördraget och befriade från kravet på förhandsanmälan enligt artikel 108.3 i fördraget.
7. De principer som anges i detta meddelande är endast tillämpliga på ersättning för allmännyttiga tjänster i den utsträckning den utgör statligt stöd som inte omfattas av beslut 2012/21/EU. Sådan ersättning omfattas av kravet på förhandsanmälan i enlighet med artikel 108.3 i fördraget. I detta meddelande anges på vilka villkor sådant statligt stöd kan anses förenligt med den inre marknaden i enlighet

(1) Domarna i mål C-280/00, Altmark Trans GmbH och Regierungspräsidium Magdeburg mot Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH ("Altmark"), REG 2003, s. I-7747 och i de förenade målen C-34/01-C-38/01, Enirisorse SpA mot Ministero delle Finanze, REG 2003, s. I-14243.

(2) I sin dom i Altmarkmålet fastslog domstolen att ersättning för allmännyttiga tjänster inte utgör statligt stöd om fyra kumulativa kriterier är uppfyllda. För det första ska det mottagande företaget faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och dessa skyldigheter ska vara klart definierade. För det andra ska de parametrar som används vid beräkning av ersättningen vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt. För det tredje får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka alla eller en del av de kostnader som har uppkommit i samband med public service-skyldigheterna, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst. Slutligen konstaterade EG-domstolen att när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna i ett konkret fall inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande som gör det möjligt att välja den anbudsgivare som kan tillhandahålla dessa tjänster till den lägsta kostnaden för det allmänna, ska storleken av den nödvändiga ersättningen fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är lämpligt utrustat skulle ha åsamkats.

(3) Se sidan 23 i detta nummer av EUT.

(4) Se sidan 4 i detta nummer av EUT.

(5) EUT L 7, 11.1.2012, s. 3.

(6) EUT L 7, 11.1.2012.

med artikel 106.2 i fördraget. Det ersätter gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster ⁽¹⁾.

8. Detta meddelande är tillämpligt på ersättning för allmännyttiga tjänster inom luft- och sjötransport, utan att det påverkar tillämpningen av striktare särskilda bestämmelser i sektorsspecifik unionslagstiftning. De gäller varken för sektorn för landtransporter eller för radio och TV i allmänhetens tjänst som omfattas av kommissionens meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och TV i allmänhetens tjänst ⁽²⁾.
9. Stöd till leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är i svårigheter kommer att bedömas enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽³⁾.
10. De principer som anges i detta meddelande tillämpas utan att de påverkar:
 - a) EU-lagstiftningens krav på konkurrensområdet (särskilt artiklarna 101 och 102 i fördraget).
 - b) EU-lagstiftningens krav på området offentlig upphandling.
 - c) Bestämmelserna i kommissionens direktiv 2006/111/EG av den 16 november 2006 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag samt i vissa företags ekonomiska verksamhet (öppenhetsdirektivet) ⁽⁴⁾.
 - d) Ytterligare krav till följd av fördraget eller från EU:s sektorspecifika lagstiftning.

2. VILLKOR FÖR NÄR ERSÄTTNING FÖR ALLMÄNNYTTIGA TJÄNSTER SOM UTGÖR STATLIGT STÖD KAN ANSES FÖRENLIG MED DEN INRE MARKNADEN

2.1 Allmänna bestämmelser

11. I nuvarande utvecklingsskede på den inre marknaden kan statligt stöd som inte omfattas av tillämpningsområdet för beslut 2012/21/EU förklaras vara förenligt med artikel 106.2 i fördraget om det är nödvändigt för tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse i fråga och inte påverkar utvecklingen av handeln i en omfattning som strider mot unionens intressen. De villkor som anges i punkterna 2.2 till 2.10 måste vara uppfyllda för att en sådan jämvikt ska uppnås.

2.2 Tjänster som faktiskt är av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106 i fördraget

12. Stödet ska beviljas för en verklig och korrekt definierad tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 106.2 i fördraget.

13. I sitt meddelande om tillämpningen av EU-reglerna om statligt stöd på ersättning som ges för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har kommissionen gett vägledning om de krav som gäller definitionen av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. I synnerhet kan inte medlemsstater förena särskilda skyldigheter i samband med tillhandahållande av allmännyttiga tjänster för tjänster som redan tillhandahålls eller kan tillhandahållas på ett tillfredsställande sätt (t.ex. pris, objektiva kvalitetsegenskaper, kontinuitet och tillgång till tjänsten) och på villkor som är förenliga med allmänintresset, som de fastställts av staten, av företag som bedriver sin verksamhet under normala marknadsförhållanden. När det gäller frågan om huruvida en tjänst kan tillhandahållas av marknaden är kommissionens bedömning begränsad till att kontrollera om medlemsstatens definition är behäftad med ett uppenbart fel, om inte EU-lagstiftningen föreskriver striktare bestämmelser.

14. Med tanke på tillämpningen av principerna i detta meddelande bör medlemsstaterna visa att de har tagit lämplig hänsyn till behovet av allmännyttiga tjänster med stöd av ett offentligt samråd eller andra lämpliga instrument för att beakta användarnas och tjänsteleverantörernas intressen. Detta gäller inte då det är uppenbart att ett nytt samråd inte kommer att ge något större mervärde som läggs till ett samråd som nyligen genomfördes.

2.3 Behovet av ett beslut om tilldelning där skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och metoderna för beräkning av ersättning definieras

15. Ansvaret för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse ska anförtros det berörda företaget genom en eller flera officiella handlingar, som varje medlemsstat själv får utforma. Med "medlemsstat" avses centrala, regionala och lokala myndigheter.

16. I denna handling eller dessa handlingar måste framför allt följande anges:

- a) Innebörden av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och skyldigheternas varaktighet.
- b) Företaget och, i förekommande fall, det berörda territoriet.
- c) Innebörden av exklusiva eller särskilda rättigheter som beviljats företaget av den beviljande myndigheten.
- d) Beskrivning av kompensationsmekanismen och parametrar för att beräkna, övervaka och se över ersättningen.

⁽¹⁾ EUT C 297, 29.11.2005, s. 4.

⁽²⁾ EUT C 257, 27.10.2009, s. 1.

⁽³⁾ EUT C 244, 1.10.2004, s. 2.

⁽⁴⁾ EUT L 318, 17.11.2006, s. 17.

- e) Åtgärder för att undvika och återkräva eventuell överkompensation.

2.4 Uppgiftens varaktighet

17. Uppdragets varaktighet bör motiveras med hänvisning till objektiva kriterier som t.ex. behovet av att skriva av fasta tillgångar som inte kan överföras. I princip bör uppdraget inte ha en längre varaktighet än vad som krävs för avskrivning av de viktigaste tillgångarna som behövs för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

2.5 Förenlighet med direktiv 2006/111/EG

18. Stöd kommer endast att anses vara förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 106.2 i fördraget om företaget, i de fall där direktivet är tillämpligt, följer bestämmelserna i kommissionens direktiv 2006/111/EG⁽¹⁾. Stöd som inte är förenligt med detta direktiv anses påverka handeln i en omfattning som strider mot unionens intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget.

2.6 Förenlighet med EU-bestämmelserna om offentlig upphandling

19. Stöd kommer endast att anses vara förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 106.2 i fördraget om den ansvariga myndigheten, när den anförtror företaget i fråga att tillhandahålla tjänsten, har följt eller åtar sig att följa gällande unionsbestämmelser på området offentlig upphandling. Detta inkluderar eventuella krav på öppenhet, likabehandling och icke-diskriminering som härrör direkt från fördraget och, i förekommande fall, EU:s sekundärrätt. Stöd som inte uppfyller dessa krav och bestämmelser anses påverka utvecklingen av handeln i en omfattning som skulle strida mot unionens intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i fördraget.

2.7 Frånvaro av diskriminering

20. Om en myndighet ger flera företag i uppdrag att tillhandahålla samma tjänst av allmänt ekonomiskt intresse bör ersättningen beräknas på grundval av samma metod för vart och ett av företagen.

2.8 Ersättningens storlek

21. Ersättningen får inte överstiga vad som krävs för att täcka nettokostnaden⁽²⁾ för att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster, inklusive en rimlig vinst.

⁽¹⁾ Kommissionens direktiv av den 2006/111/EG om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag samt i vissa företags ekonomiska verksamhet.

⁽²⁾ Med nettokostnad avses i det här sammanhanget nettokostnaden som den fastställs i punkt 25, eller kostnader minus intäkter om nettokostnadsmetoden inte kan tillämpas.

22. Ersättningsbeloppet kan fastställas antingen på grundval av de förväntade kostnaderna och intäkterna, eller de kostnader och intäkter som faktiskt har uppkommit eller en kombination av båda, beroende på hur effektiva incitament medlemsstaten vill ställa till förfogande från början, i enlighet med punkterna 40 och 41.

23. Där ersättningen, helt eller delvis, grundar sig på förväntade kostnader och intäkter, måste de anges i beslutet om tilldelning. De bör vara baserade på rimliga och verifierbara parametrar som avser den ekonomiska miljö där tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse tillhandahålls. De ska, om tillämpligt, förlita sig på sakkunskap inom sektorns tillsynsmyndigheter eller av andra enheter som är oberoende av företaget. Medlemsstaterna ska ange de källor dessa förväntningar bygger på⁽³⁾. Kostnadsberäkningen måste spegla de förväntade effektivitetsvinster som den tjänsteleverantör som tillhandahåller en allmännyttig tjänst uppnått under uppdragets livstid.

Nettokostnad som är nödvändig för att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av den allmännyttiga tjänsten

24. Den nettokostnad som är nödvändig, eller förväntas vara nödvändig, för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna bör beräknas på grundval av nettokostnadsmetoden när detta krävs i unionslagstiftning eller nationell lagstiftning och i andra fall där detta är möjligt.

Nettokostnadsmetoden

25. Enligt nettokostnadsmetoden beräknas den nettokostnad som är nödvändig, eller förväntas vara nödvändig, för att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av den allmännyttiga tjänsten som skillnaden mellan nettokostnaden för tjänsteleverantören för att fullgöra skyldigheten och nettokostnaden eller vinsten för samma tjänsteleverantör utan denna skyldighet. Vederbörlig uppmärksamhet bör ägnas åt att korrekt bedöma de kostnader som tjänsteleverantören väntas undvika och de intäkter som väntas utebli i avsaknad av en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Vid nettokostnadsberäkningen bör fördelarna, även immateriella värden i den mån det är möjligt, bedömas för den som tillhandahåller en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

26. Bilaga IV till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster⁽⁴⁾ och bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad

⁽³⁾ Offentliga informationskällor, tjänsteleverantörens tidigare kostnader för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, konkurrenternas kostnader, affärsplaner, branschrapporter osv.

⁽⁴⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 51.

för posttjänster och för förbättring av kvaliteterna på tjänsterna ⁽¹⁾ innehåller mer ingående vägledning om hur man tillämpar nettokostnadsmetoden.

27. Även om kommissionen betraktar nettokostnadsmetoden som den mest tillförlitliga metoden för att fastställa kostnaden för en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan det finnas fall där det inte är möjligt eller lämpligt att använda denna metod. I sådana fall kan kommissionen, i vederbörligen motiverade fall, godta alternativa metoder för att beräkna den nettokostnad som är nödvändig för att fullgöra skyldigheterna, t.ex. den metod som baseras på kostnadsfördelning.

Metod som bygger på kostnadsfördelning

28. Enligt kostnadsfördelningsmetoden kan den nettokostnad som är nödvändig för att fullgöra skyldigheterna beräknas som skillnaden mellan kostnaderna och intäkterna för ett företag som har utsetts att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster enligt specifikationen och beräkningarna i beslutet om tilldelning.
29. De kostnader som ska beaktas är alla kostnader som härrör från tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.
30. Om det berörda företagets verksamhet begränsar sig till tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse kan alla företagets kostnader beaktas.
31. Om företaget också bedriver verksamhet som faller utanför tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse får de kostnader som ska beaktas omfatta alla de direkta kostnader som krävs för att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och ett lämpligt bidrag till de indirekta kostnader som är gemensamma för båda tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och annan verksamhet. De kostnader som hänför sig till eventuell verksamhet vid sidan om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse ska omfatta alla direkta kostnader och ett lämpligt bidrag till de gemensamma kostnaderna. För att fastställa ett lämpligt bidrag till de gemensamma kostnaderna, kan marknadspriserna för användningen av resurserna, om de finns tillgängliga, användas som riktvärde ⁽²⁾. I

⁽¹⁾ EGT L 15, 21.1.1998, s. 14.

⁽²⁾ I Chronopost (de förenade målen C-83/01 P, C-93/01 P och C-94/01 P, Chronopost SA, REG 2003, s. I-06993), hänvisade EU-domstolen till "normala marknadsförhållanden": "Eftersom det inte går att jämföra La Postes situation med situationen för en privat företagskoncern som inte har monopolställning, skall de 'normala marknadsvillkoren', som med nödvändighet är hypotetiska, under dessa förutsättningar bedömas i förhållande till tillgängliga uppgifter om objektiva och kontrollerbara omständigheter".

avsaknad av sådana marknadspriser, kan det lämpliga bidraget till de gemensamma kostnaderna fastställas genom hänvisning till den rimliga vinst ⁽³⁾ som företaget förväntas göra genom den verksamhet som faller utanför tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse eller andra metoder om det är lämpligare.

Intäkter

32. De intäkter som ska beaktas måste åtminstone omfatta alla intäkter som influtit från tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, som de beräknas och anges i beslutet om tilldelning, och de alltför stora vinster som genereras från särskilda eller exklusiva rättigheter även om dessa är knutna till annan verksamhet i enlighet med punkt 45, oberoende av om dessa intäkter klassificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget.

Rimlig vinst

33. Med rimlig vinst avses den kapitalavkastning ⁽⁴⁾ som skulle krävas av ett typiskt företag som överväger om det ska tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse under hela den period beslutet om tilldelning gäller, med hänsyn tagen till graden av risk. Graden av risk beror på vilken sektor eller typ av tjänst det är fråga om och vilka egenskaper kompensationsmekanismen har.
34. Om det är motiverat kan andra vinstnivåindikatorer än avkastningen på eget kapital användas för att fastställa vilken den rimliga vinsten borde vara, såsom genomsnittlig avkastning på eget kapital ⁽⁵⁾ under perioden, avkastning på sysselsatt kapital, avkastning på tillgångar eller avkastning på försäljning.

35. Vilken indikator som än väljs måste medlemsstaten förse kommissionen med bevis på att den beräknade vinsten inte överstiger det som skulle krävas av ett typiskt företag som överväger om det ska tillhandahålla tjänsten, t.ex. genom hänvisningar till liknande typer av kontrakt som tilldelats på konkurrensmässiga villkor.

⁽³⁾ Den rimliga vinsten kommer att bedömas utifrån den situation som föreligger (baserat på förväntade vinster, i stället för på realiserade vinster) för att inte avlägsna incitament för företag att göra effektivitetsvinster när det bedriver verksamhet utanför tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

⁽⁴⁾ Avkastningen på eget kapital definieras här som den internränta som företaget uppnår på sitt investerade kapital under projekttiden, dvs. internräntan för de betalningar som är relaterade till avtalet.

⁽⁵⁾ Under ett givet år definieras redovisningsåtgärden som förhållandet mellan resultat före finansnetto och skatt över eget kapital det året. Den genomsnittliga årliga avkastningen bör beräknas under uppdragets hela giltighetsperiod genom att som diskonteringsfaktor använda endera företagets kapitalkostnader eller den räntesats som anges i kommissionens meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor.

36. En kapitalavkastning som inte överstiger den relevanta swap-räntan ⁽¹⁾ plus en premie på 100 baspunkter ⁽²⁾ anses under alla omständigheter vara rimlig. Den relevanta swap-räntan är en swap-ränta vars löptid och valutasammansättning motsvarar löptiden och valutasammansättningen i beslutet om tilldelning.
37. Om tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse är förknippad med en betydande kommersiell eller avtalsrelaterad risk, t.ex. därför att ersättningen ges i form av ett fast schablonbelopp som täcker förväntade nettokostnader och en rimlig vinst och företaget bedriver verksamhet i en konkurrensutsatt miljö, får den rimliga vinsten inte överstiga en nivå som motsvarar en kapitalavkastning som står i proportion till graden av risk. Denna avkastningsgrad bör om möjligt fastställas genom hänvisning till den kapitalavkastning som uppnås i samband med liknande typer av tjänstekontrakt som tilldelas på konkurrens-mässiga villkor (t.ex. kontrakt som tilldelats genom ett anbuds-förfarande). När en sådan metod inte är möjlig kan också andra metoder användas för att fastställa en kapital-avkastning, om det kan motiveras ⁽³⁾.
38. Om tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse inte är förenad med en betydande kommersiell eller avtalsmässig risk (t.ex. därför att nettokostnaderna för att tillhandahålla tjänsten i allt väsentligt kompenseras fullständigt i efterhand) får den rimliga vinsten inte överstiga den nivå som motsvarar den nivå som anges i punkt 36. En sådan kompensationsmekanism ger inte den som tillhandahåller den allmännyttiga tjänsten några incitament att effektivisera sin verksamhet. Därmed är dess användning strikt begränsad till fall där medlemsstaten kan visa att det inte är möjligt eller lämpligt att beakta produktiviteten och att ha ett kompen-sationssystem som uppmuntrar tjänsteleverantören att göra effektivitetsvinster.

Effektivitetsincitament

39. Vid utformningen av metoden för ersättning måste medlemsstaterna införa incitament för ett effektivt tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse av hög standard, såvida de inte vederbörligen kan motivera att det inte är möjligt eller lämpligt att göra detta.
40. Effektivitetsincitament kan utformas på olika sätt för att bäst passa de särskilda egenskaperna hos varje enskilt fall

⁽¹⁾ ...

⁽²⁾ Premien på 100 baspunkter tjänar bl.a. till att kompensera för likviditetsrisker som avser det faktum att ett företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som investerar kapital i ett avtal om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ställer detta kapital till förfogande för hela den period som omfattas av beslutet om tilldelning och inte kommer att kunna sälja sin andel så snabbt och billigt som är fallet med en utbredd och i likviditetshänseende riskfri tillgång.

⁽³⁾ Genom att jämföra avkastningen med företagets viktade genomsnittliga kapitalkostnad för verksamheten i fråga, eller med sektorns genomsnittliga kapitalavkastning under de senaste åren, med hänsyn till om historiska uppgifter kan vara lämpliga för att ge vägledning om den framtida utvecklingen.

eller sektor. Medlemsstaterna kan t.ex. på förhand fastställa en fast ersättningsnivå som förutser och inkluderar de effektivitetsvinster som företaget kan förväntas göra under den tid som beslutet om tilldelning avser.

41. Medlemsstaterna kan t.ex. ange produktivetsmål i beslutet om tilldelning, vilket innebär att ersättningsnivån är beroende av i vilken utsträckning målen har nåtts. Om företaget inte uppfyller målen ska ersättningen reduceras enligt en beräkningsmetod som anges i beslutet om tilldelning. Om företaget däremot överskrider målen ska ersättningen ökas enligt en metod som anges i beslutet om tilldelning. Belöningar som är kopplade till produktivetsvinster ska fastställas på en sådan nivå att de möjliggör en jämn fördelning av dessa vinster mellan företaget och medlemstaten och/eller användarna.
42. En sådan mekanism för att skapa incitament till effektivitetsförbättringar måste grundas på objektiva och mätbara kriterier som anges i beslutet om tilldelning och som är föremål för öppna efterhandsbedömningar som utförs av ett företag som är oberoende i förhållande till det företag som tillhandahåller tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.
43. Effektivitetsvinster bör uppnås utan att det påverkar kvaliteten på den tjänst som tillhandahålls och de bör uppfylla de standarder som fastställs i unionslagstiftningen.

Bestämmelser tillämpliga på företag som också utför verksamhet vid sidan om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse eller som tillhandahåller flera sådana tjänster

44. Om ett företag bedriver verksamhet både inom och utanför tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, ska det klart framgå av den interna redovisningen vilka kostnader och intäkter som hänger samman med tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och övriga tjänster i enlighet med de principer som anges i punkt 31. Om ett företag anförtröts att tillhandahålla flera olika tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, eftersom det är fråga om olika beviljande myndigheter eller olika typer av tjänster, ska företagets internredovisning göra det möjligt att för varje tjänst av allmänt ekonomiskt intresse kontrollera om det har skett någon överkompensation.

45. Om det berörda företaget har exklusiva eller särskilda rättigheter som är knutna till annan verksamhet än den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse för vilken stöd beviljas, som genererar en vinst som är större än en rimlig vinst, eller tar emot andra fördelar som staten beviljat, måste dessa beaktas oavsett hur de klassificeras mot bakgrund av artikel 107.1 i fördraget, och läggas till företagets intäkter. Rimlig vinst för den verksamhet för vilken företaget har exklusiva eller särskilda rättigheter måste utvärderas utifrån den situation som föreligger, med hänsyn till den risk eller avsaknad av risk som företaget utsätter sig för. Denna

bedömning måste också ta hänsyn till de effektivitetsincitament som medlemsstaten har infört i samband med tillhandahållandet av tjänsterna i fråga.

46. Medlemsstaten kan också besluta att den vinst som härrör från annan verksamhet vid sidan om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, särskilt verksamhet som är beroende av infrastruktur som krävs för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, helt eller delvis ska ansåas finansieringen av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

Överkompensation

47. Överkompensation bör ses som ersättning som företaget får utöver det proportionella stödbeloppet i enlighet med definitionen i punkt 21 för hela avtalstiden. Enligt punkterna 39–42 kan ett överskott som är ett resultat av oväntat stora effektivitetsvinster beaktas som ytterligare rimlig vinst av företaget när detta föreskrivs i beslutet om tilldelning⁽¹⁾.
48. Eftersom överkompensation inte är nödvändig för att tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse ska kunna tillhandahållas utgör den statligt stöd som är oförenligt med den inre marknaden.
49. Medlemsstaterna ska säkerställa att ersättningen för att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse uppfyller kraven i detta meddelande och särskilt att företag inte tar emot ersättning som överstiger det belopp som fastställts i enlighet med kraven i detta avsnitt. De måste lämna bevis på begäran av kommissionen. De ska utföra regelbundna kontroller, eller säkerställa att dessa kontroller utförs, vid slutet av giltighetsperioden för uppgiften och i alla händelser minst var tredje år. För stöd som beviljas på andra sätt än ett offentligt upphandlingsförfarande genom offentliggörande⁽²⁾ bör kontroller normalt göras minst varratannat år.
50. Om medlemsstaten på förhand har fastställt en fast ersättningsnivå som tillräckligt förutsätter och beaktar de effektivitetsvinster som tjänsteleverantören kan förväntas göra medan uppdraget varar, på grundval av en korrekt fördelning av kostnader och intäkter och utifrån rimliga förväntningar enligt vad som anges i detta avsnitt, begränsas kontrollen av överkompensation i princip till en kontroll av att den vinstnivå som tjänsteleverantören är berättigad till enligt beslutet om tilldelning faktiskt är rimlig ur ett bakåtblickande perspektiv.

⁽¹⁾ På samma sätt ska ett underskott som beror på att mindre effektivitetsvinster än väntat har uppnåtts delvis betalas av företaget, om detta anges i beslutet om tilldelning.

⁽²⁾ Exempelvis när det gäller stöd som beviljas i samband med interna kontrakt, koncessioner som inte görs på ett konkurrenskraftigt sätt och offentliga anbudsförfaranden utan föregående offentliggörande.

2.9 Ytterligare krav som kan vara nödvändiga för att garantera att utvecklingen av handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse

51. De krav som anges i avsnitt 2.1–2.8 är vanligtvis tillräckliga för att säkerställa att ett stöd inte snedvrider konkurrensen på ett sätt som strider mot unionens intresse.
52. Det är möjligt att allvarlig snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden, i vissa undantagsfall, skulle kunna kvarstå och att stödet kan påverka handeln i en negativ riktning i en omfattning som strider mot unionens intresse.
53. I dessa fall undersöker kommissionen om sådana snedvridningar kan mildras genom att kräva villkor eller begära åtaganden från medlemsstaten.
54. Allvarlig snedvridning av konkurrensen som strider mot unionens intresse förväntas bara uppstå under exceptionella omständigheter. Kommissionen kommer att begränsa sin uppmärksamhet till sådana snedvridningar där stödet har påtagliga negativa effekter på andra medlemsstater och den inre marknads funktion, t.ex. för att de nekar företag inom viktiga sektorer i näringslivet möjlighet att uppnå den storskalighet som krävs för att arbeta effektivt.
55. Sådan snedvridning kan uppstå, till exempel när de uppgifter som anförtros företaget antingen har en löptid som inte kan motiveras med hjälp av objektiva kriterier (t.ex. behovet av att skriva av fasta tillgångar som inte kan överföras) eller som samlar en rad uppgifter (vanligen föremål för separata uppgifter utan förlust av sociala fördelar och inga ytterligare kostnader i fråga om effektivitet och ändamålsenlighet vid tillhandahållandet av tjänster). I detta fall undersöker kommissionen om samma offentliga tjänster lika gärna skulle kunna tillhandahållas på ett mindre snedvridande sätt, exempelvis genom en mer begränsad tilldelning i fråga om varaktighet eller omfattning eller genom separata tilldelningar.
56. En annan situation där en närmare bedömning kan bli nödvändig är om en medlemsstat anförtror en leverantör av en allmännyttig tjänst, utan ett konkurrensutsatt urvalsförfarande, uppgiften att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse på en monopolfri marknad där mycket liknande tjänster redan tillhandahålls eller kan förväntas tillhandahållas inom en snar framtid i avsaknad av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse. Dessa negativa effekter på utvecklingen av handeln kan bli mer uttalad om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse ska erbjudas till en avgift som är lägre än för en faktisk eller potentiell leverantör, så att den leder till en avskärmning av marknaden. Kommissionen kan därför, med full respekt för medlemsstatens val av definition för tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse kräva ändringar, t.ex. vid fördelningen av stödet, om den rimligen kan visa att det skulle vara möjligt att tillhandahålla samma

tjänst av allmänt ekonomiskt intresse på likvärdiga villkor för användaren, på ett mindre snedvridande sätt och till en lägre kostnad för staten.

57. Närmare kontroll är också berättigad om uppdraget att tillhandahålla en allmännyttig tjänst är förenad med särskilda eller exklusiva rättigheter som allvarligt begränsar konkurrensen på den inre marknaden i en omfattning som strider mot unionens intresse. Även om det primära tillvägagångssättet för att bedöma sådana fall är artikel 106.1 i fördraget kan det statliga stödet inte anses vara förenligt om de exklusiva rättigheterna innehåller bestämmelser om förmåner som inte kan bedömas ordentligt eller kvantifieras enligt metoderna för att beräkna nettokostnaderna för den allmännyttiga tjänst som beskrivs i avsnitt 2.8.
58. Kommissionen kommer också att ägna uppmärksamhet åt situationer där stödet gör det möjligt för företaget att finansiera bildandet eller användningen av en infrastruktur som inte kan kopieras och ger det möjlighet att avskärma den marknad där tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse tillhandahålls eller på närliggande relevanta marknader. När detta är fallet kan det vara lämpligt att kräva att konkurrenter ges rättvis och icke-diskriminerande tillgång till denna infrastruktur på lämpliga villkor.
59. Om snedvridningar av konkurrensen är en följd av att uppdraget hindrar ett effektivt genomförande eller verkställande av den unionslagstiftning som är avsedd att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl, ska kommissionen undersöka om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse lika väl kan tillhandahållas på ett mindre snedvridande sätt t.ex. genom ett fullständigt genomförande av den EU-specifika sektorslagstiftningen.

2.10 Öppenhet

60. För varje ersättning för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som omfattas av detta meddelande måste den berörda medlemsstaten offentliggöra följande uppgifter på internet eller på annat lämpligt sätt:
- Resultatet av det offentliga samrådet eller andra lämpliga instrument som avses i punkt 14.
 - Innebörden av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och skyldigheternas varaktighet.
 - Företaget och, i förekommande fall, det berörda territoriet.
 - De stödbelopp som beviljats företaget på årsbasis.

2.11 Stöd som uppfyller villkoren i artikel 2.1 i beslut 2012/21/EU

61. De principer som anges i punkterna 14, 19, 20, 24, 39, 51–59 och 60 a gäller inte för stöd som uppfyller villkoren i artikel 2.1 i beslut 2012/21/EU.

3. RAPPORTERING OCH UTVÄRDERING

62. Medlemsstaterna ska vartannat år till kommissionen lämna en rapport om genomförandet av detta meddelande. Rapporterna måste innehålla en översikt över tillämpningen av detta meddelande för de olika kategorierna av tjänsteleverantörer, inklusive:
- En beskrivning av tillämpningen av de principer som anges i detta meddelande till de avdelningar som omfattas av dess tillämpningsområde, inklusive intern verksamhet.
 - Det totala stödbelopp som beviljats företag som omfattas av detta meddelande med en fördelning efter vilken näringslivssektor stödmottagaren tillhör.
 - Uppgift om huruvida, för en viss typ av tjänst, tillämpningen av detta meddelande har gett upphov till problem eller klagomål hos tredje man.
 - Eventuella andra uppgifter om tillämpningen av detta meddelande som kommissionen kräver och som ska specificeras i god tid innan rapporten ska lämnas.

Den första rapporten ska överlämnas senast den 30 juni 2014.

63. I enlighet med kraven i förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽¹⁾ (numera artikel 108 i fördraget) och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽²⁾, måste medlemsstaterna lämna årliga rapporter till kommissionen om det stöd som beviljats efter ett beslut av kommissionen på grundval av detta meddelande.
64. Rapporterna kommer att offentliggöras på kommissionens webbplats.
65. Kommissionen har för avsikt att göra en översyn av detta meddelande senast den 31 januari 2017.

4. VILLKOR OCH SKYLDIGHETER SOM KOMMISSIONENS BESLUT ÄR FÖRKNIPPADE MED

66. I enlighet med artikel 7.4 i förordning (EG) nr 659/1999 får kommissionen förena ett positivt beslut med villkor som ska uppfyllas för att ett stöd ska kunna anses vara förenligt med den inre marknaden samt fastställa skyldigheter för att göra det möjligt att övervaka att beslutet efterlevs. När det gäller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kan det krävas villkor och skyldigheter, främst för att se till att stöd som ges till de berörda företagen inte leder till otillbörlig snedvridning av konkurrensen och handeln på den inre marknaden. I detta sammanhang kan regelbundna

⁽¹⁾ EUT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

rapporter eller andra skyldigheter vara nödvändiga beroende på hur situationen ser ut för varje enskild tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

5. TILLÄMPNING

67. Kommissionen kommer att tillämpa bestämmelserna i detta meddelande från den 31 januari 2012.
68. Kommissionen kommer att tillämpa alla de principer som anges i detta meddelande på samtliga stödprojekt som anmäls till den och fatta beslut om dessa projekt i enlighet med dessa principer, även om projekten anmäldes före den 31 januari 2012.
69. Kommissionen kommer att tillämpa de principer som anges i detta meddelande på olagligt stöd om vilket den fattar beslut efter den 31 januari 2012, även om stödet

beviljades före detta datum. Om stödet beviljades före den 31 januari 2012 tillämpas inte principerna i punkterna 14, 19, 20, 24, 0 och 60.

6. LÄMPLIGA ÅTGÄRDER

70. Som lämpliga åtgärder föreslår kommissionen att medlemsstaterna, för ändamålet med artikel 108.1 i fördraget, senast ett år efter det att meddelandet trädde i kraft offentliggör en förteckning över befintliga stödordningar om ersättning för offentliga tjänster som ska anpassas i enlighet med detta meddelande senast den 31 januari 2013 och att de anpassar dessa stödordningar i enlighet med detta meddelande senast den 31 januari 2014.
71. Medlemsstaterna bör senast den 29 februari 2012 bekräfta att de samtycker till de lämpliga åtgärder som föreslås. Om svar uteblir utgår kommissionen från att den berörda medlemsstaten inte samtycker.